

Il-Ħadd, 6 ta' Settembru 2020

Ġesù qal lid-dixxipli tiegħu:
"Jekk ħuk jaqa' f'xi dnuw,
mur sibu waħdu u widdbu.
Jekk jisma' minnek,
tkun irbaħt lura lil ħuk.
Jekk ma jisma'x, erga' mur
u ħu miegħek
wieħed jew tnejn oħra,
biex kulma jingħad jissaħħaħ
bil-kelma ta' żewġ xhieda jew tlieta.
Jekk imbagħad anqas minnhom
ma jkun irid jisma',
mur għid lill-knisja.
U jekk anqas mill-knisja
ma jkun irid jisma'
żommu b'wieħed pagan
u pubblikan."

*Mill-Evangġelju skont San Matthew,
kapitlu 18, versi 15-20*

194

"L-atteġġjament hu dak
tad-delikatezza, tal-prudenza,
tal-umiltà, tal-attenzjoni lejn min
ikun dineb, billi jiġi evitat kliem
li jista' jwegġa' u joqtol lil ħuk.
Għax intom tafu li anki l-kliem
joqtol! Meta jien inqassas,
meta nagħmel kritika ngusta,
meta jien inqaxxar lil ħija b'ilsieni,
inkun qed noqtol il-fama tiegħu!
Din id-diskrezzjoni li nkellmuh
waħdu għandha wkoll l-għan
li ma tumiljax lill-midneb.
Id-diskors isir ras imb ras, ħadd
ma jinduna b'xejn, u jispiċċa kollox."

PAPA FRANĠISKU,
Angelus, 7 Settembru 2014

*Inħossni
responsabbli
tal-oħrajn?

Korrezzjoni
fejn
ikun meħtieġ,
kif nagħmilha?*

Li tikkoreġi lil xi ħadd

Li tikkoreġi lil xi ħadd, Mulej, hija responsabbiltà li aħna ma nistgħux infarfruha minn fuq spallejna. Hija responsabbiltà li toħroġ mill-fatt li aħna msejħin biex noħroġu l-aħjar minn xulxin għall-ġid ta' kulħadd. Imma hija responsabbiltà li titlob atteġġjament fundamentali: dak tal-imħabba, dik l-imħabba li ma tafx ħlief tirrispetta bil-kbir lil dak li jkun; dik l-imħabba li ma tafx ħlief terfa' l fuq id-dinjità ta' min ikun żbalja; dik l-imħabba li ma tafx ħlief tagħmel kuragg lil dak li jkun biex ikun jista' jagħraf l-iżball tiegħu u jagħmel xi ħaġa dwaru. Ħa nwettquha b'din l-imħabba, Mulej, ir-responsabbiltà li aħna għandna.

It-Tnejn, 7 ta' Settembru 2020

F'jum is-Sibt Ġesù daħal fis-sinagoga ... Kien hemm raġel li kellu idu l-leminija niexfa. Il-kittieba u l-Fariżej kienu moħħhom fih biex jaraw jekk ifejjaqx f'jum is-Sibt, ħalli b'hekk isibu fuq iex jixluh. Iżda hu għaraf ħsibijiethom, u qal lir-raġel li kellu idu niexfa: "Qum, u oħroġ fin-nofs!" Dak qam u ħareġ fin-nofs. U qalilhom Ġesù: "X'jiswa nhar ta' Sibt, tagħmel il-ġid jew tagħmel id-deni? Issalva ħajja jew teqridha?" U xeħet ħarsa madwaru fuqhom ilkoll, u qal lir-raġel: "Midd idek!" Hekk għamel dak, u idu reġgħet saritlu qawwija u sħiħa.

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 6, versi 6-10*

195

"Ġesù m'għamilx biss mirakli ta' fejqan: dawn kienu biss sinjali tal-Miraklu li Hu l-ħin kollu jagħmel, jiġifieri, li jagħmel kolloxx mill-ġdid; dak il-miraklu li Hu qed jagħmel fil-ħajja tiegħi, fil-ħajja tiegħek, fil-ħajja tagħna. Huwa hu li jagħmel mill-ġdid il-ħwejjeg meraviljużi tal-ħolqien, u minħabba f'hekk aħna għandna għalxiex nimplew bit-tama. U din it-tama ma tqarraqx, għaliex Huwa fidil: ma jistax jiċċad lill-nifsu."

PAPA FRANĠISKU,
Meditazzjoni, 9 Settembru 2013

*Lil Kristu,
fiex inħallih
ilaqqamni:
fl-ottimizzmu
jew
fit-tama?*

*X'inh
d-differenza
għal ħajti?*

Tazza mimlija

Fejn tidħol Inti, Mulej,
fejn tidħol il-ħidma li Inti tixtieq twettaq fija,
din mhijiex xi azzjoni min-naħa tiegħek
biex jien insir bniedem ottimista;
biex biha nimla żaqqi
li t-tazza ta' ħajti
hija għall-inqas nofsha mimlija.
Għax Inti ma temminx bin-nofsijiet.
U għalhekk,
Inti trid twettaq fija
dak il-miraklu
li bih tagħmilni mill-ġdid.
Għalhekk,
Inti ma toqgħodx bi kwietek
qabel ma tara
li t-tazza tiegħi tkun mimlija kollha kemm hi, fiK.

It-Tlieta, 8 ta' Settembru 2020

Ktieb in-nisel ta' Ġesù Kristu,
bin David,
bin Abraham.
Abraham nissel lil Iżakk ...
Ġesse nissel lil David,
is-sultan.
David nissel lil Salamun
mill-mara ta' Urija ...
Ġosija nissel lil Ġekonija
u lil ħutu;
kien żmien l-eżilju f'Babilonja.
Wara l-eżilju f'Babilonja,
Ġekonija nissel lil Salatjel ...
Ġakobb nissel lil Ġużeppi,
ir-raġel ta' Marija,
li minnha tweled Ġesù
li jsejĥulu l-Messija.

*Mill-Evangġelju skont San Mattew,
kapitlu 1, versi 1-2a. 6. 11-12a. 16*

196

“Is-silta
tal-arblu tar-razza ta' Ġesù
mhux xi elenku telefoniku,
imma turi verità importanti:
Alla ried li jsir Storja ...
Il-waqgħa tal-bniedem,
lil Alla tatu din l-idea
li jagħmel mixja magħna.
L-istorja tagħna hija magħmula
minn qdusija u dnuh:
fl-elenku
tal-arblu tar-razza ta' Ġesù
hemm qaddisin u midinbin.
U dan huwa s-sabiħ:
Alla jagħmel l-istorja magħna.”

PAPA FRANĠISKU,
Meditazzjoni, 17 Diċembru 2013

Biex Alla jsir Storja

*Lil Alla
kemm inħalliH
jithallat
miegħi?*

*Kemm
inħalli lili nnifsi
nithallat
ma' Alla?*

Mulej, Alla tagħna, Inti - fl-għerf tiegħek - tagħżel li ssir Storja; tagħżel li ssir Alla li titħallat magħna l-bnedmin; tagħżel li tieħu dak li hu tagħna biex tagħtina dak li huwa tiegħek; tagħżel li tagħmel tiegħek il-ġisem fragli tagħna biex mill-ġdid tonfoħ ġo fih l-ispirtu tiegħek. Fil-milja taż-żminijiet dan Inti wettaqtu bil-kbir saħansitra permezz ta' waħda minna l-bnedmin, Marija ta' Nazaret. Hija l-mara li tidhol ġo fik b'ruħha u ġisimha; u Inti - min-naħa tiegħek - tidhol ġo fiha b'ruħek u ġismek; u l-iStorja tagħna - grazzi wkoll għaliha - ma tibqax l-istess. Hæa nfittxu li nithalltu dejjem iżjed miegħek, Mulej.

L-Erbgħa, 9 ta' Settembru 2020

Ġesù rafa' għajnejh
lejn id-dixxipli tiegħu u qal:
"Henjin intom il-foqra,
għax tagħkom hija s-Saltna ta' Alla.
Henjin intom li għalissa bil-ġuħ,
għax għad tkunu mxebbgħin.
Henjin intom li għalissa tibkbu,
għax għad tithennew.
Henjin intom
meta minħabba Bin il-bniedem
in-nies jobogħdukum,
jaqtgħukom minn magħhom,
jgħajrukum u jwarrbu isimkom
bħallikieku kien xi ħaġa ħażina.
Dakinhar li jiġrillkom hekk,
ifirħu u aqbżu bil-ferħ, għax araw,
ħlaskom kbir ikun fis-sema."

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 6, versi 20-23a*

197

"Il-faqar fl-ispirtu hu marbut ħafna
ma' dik l-indifferenza qaddisa'
li kien jipproponi Sant'Injazju ta'
Loyola, li biha nistgħu naslu għal
libertà interjuri tassew sabiħa:
'Għaldaqstant hu meħtieġ li
nagħmlu lilna nfusna indifferenti
għall-ħwejjeg kollha maħluqa,
sakemm hu mħolli f'idejna li
nagħzlu ... Dan ifisser li min-naħa
tagħna ma nfittxux iktar is-saħħa
mill-mard, l-għana mill-faqar,
il-ġieħ mit-tmaqdir, ħajja twila
iktar milli qasira; u l-istess
għall-ħwejjeg l-oħra kollha."

PAPA FRANĠISKU, Eżortazzjoni Appostolika,
Gaudete et Exsultate, nru 69, 19 Marzu 2018

*Kemm hija
importanti
għalija
l-libertà vera?*

*Il-proposta
ta' Kristu
tagħmel sens?*

Indifferenza qaddisa

Xi grazzja, Mulej,
li jien nibqa' fil-paċi,
ikunu x'ikunu
ċ-ċirkustanzi li nsib ruħi fihom!
Xi grazzja
li jien nibqa' hieni
meta nkun b'saħħti u meta nkun marid!
Xi grazzja
li jien inkun naf ngħix
meta jien sinjur u meta jien fqir!
Xi grazzja
li jien ma nizbilanċjax ruħi
meta lili jfaħħruni u meta jmaqdruni!
Xi grazzja li jien inkun indifferenti
lejn ħajti jekk tkunx twila jew qasira!
Agħtihil din il-libertà vera, Mulej.

Il-Ħamis, 10 ta' Settembru 2020

Ġesù qal lid-dixxipli tiegħu:
"Hobbu l-għedewwa tagħkom,
agħmlu l-ġid lil min jobgħodkom,
bierku lil min jisħetkom, itolbu
għal min iżeblaħkom. Min jagħtik
bil-ħarta fuq naħa waħda,
dawwarlu wiċċek ħalli jagħtik
fuq in-naħa l-oħra ... Jekk intom
tħobbu lil min iħobbkom, xi ħlas
jista' jkollkom? Għax il-midinbin
ukoll iħobbu lil min iħobbhom ...
Imma intom ħobbu l-għedewwa
tagħkom, agħmlu l-ġid, isilfu
bla ma tistennew xi ħaġa lura,
u l-ħlas tagħkom ikun kbir;
u tkunu wlied Alla l-Għoli,
li hu tajjeb mal-ingrati u l-ħżiena."

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 6, versi 27b-29a. 32. 35*

198

"Ġesù mhux xi idealista, li jiġi
jaqa' u jqum mir-realtà; jitkellem
dwar għadu veru ... Ma jistedinnix
għal xi mħabba astratta, imfassla
fuq l-iskrivaniġi għad-diskorsi.
It-triq li jipproponilna hi dik li hu
stess għadda minnha l-ewwel,
li għamlitu jħobb lil dawk
li ttradewh ... Meta jistedinna
nħobbu u nagħmlu l-ġid Huwa qed
jgħidilna biex nagħmlu ħafna iktar
milli ninjoraw lil min iweggagħna:
meta nsemmu ismu, nagħmlu
hekk biex nagħtu bidu għal
rabta ġdida li twassal għall-paċi."

PAPA FRANĠISKU, *Omelija*,
Vjaġġ Appostoliku fl-Afrika, 6 Settembru 2019

*Din ġennata
ta' Ġesù
li jgħidli
biex inħobb
lill-għedewwa?*

*Fiex jien
fiha?*

Biex ma jibqax għadu

Mulej, l-uġigħ li ngarrbu
minn dawk li nħossuhom għedewwa tagħna
huwa uġigħ tassew, u kif!
U biex neħilsu minn uġigħ bħal dan
jiguna f'moħħna ħafna ħwejjeġ.
Imma Inti għandek il-ħaġa partikulari tiegħek
ta' x'wieħed jagħmel bl-għedewwa:
li tħobbhom u li tagħmlilhom il-ġid.
Din hija t-triq waħdanija
li lil għadu ma tħallihx jibqa' għadu,
mhux għax jiġi eliminat,
imma għax isir proxxmu.
Agħtina l-kuraġġ li neħtieġu, Mulej,
biex inqiegħdu lilna nfusna f'din it-triq;
biex dak li għamilt Inti qabilna,
nagħmluh aħna wkoll.

Il-Ġimgħa, 11 ta' Settembru 2020

Ġesù
qal parabbola
lid-dixxipli tiegħu:
"Jista' għama
jmexxi għama ieħor?
Mhux it-tnejn
jaqgħu
fil-ħofra?
Id-dixxiplu
mhuwiex aqwa
mill-imgħallem tiegħu;
imma
kull min itemm
it-taħriġ tiegħu
jsir
bħall-imgħallem
tiegħu."

*Mill-Evangġelju skont San Luqa,
kapitlu 6, versi 39-40*

199

"Ġesù jrid jisħaq li min jiggwida lill-oħrajn ma jistax ikun għama, imma jrid ikollu vista tajba, jiġifieri jkollu d-dehen li jmexxi bil-għaqal, inkella jirriskja li jagħmel id-deni lil min jafda fih. B'hekk Ġesù jiġbed l-attenzjoni ta' kull min għandu responsabbiltajiet edukattivi jew ta' tmexxija - ir-rgħajja tal-erwieħ, l-awtoritajiet pubbliċi, il-legislaturi, l-għalliema, il-ġenituri - u jhegġiġhom biex jagħrfu x'inhu l-irwol delikat tagħhom u jiddixxernu dejjem it-triq it-tajba li fiha għandhom imexxu lin-nies."

PAPA FRANĠISKU,
Angelus, 3 Marzu 2019

*Kif qed ngħixha
r-responsabbiltà
li mmexxi
lill-oħrajn?*

*Inkisser rasi
biex
infittex l-aħjar
għal dawk
li mmexxi?*

Li tmexxi bil-għaqal

Ir-responsabbiltà li għandu, Mulej,
min b'xi mod imexxi lill-oħrajn,
hija responsabbiltà mhix żgħira;
hija responsabbiltà serja,
responsabbiltà
li minħabba s-serjetà marbuta magħha
titlob minn dak li jkun
impenn kontinwu
biex iħaddimha b'għaqal kbir.
Agħti d-dehen
lil min għandu din ir-responsabbiltà
biex ifittex dejjem l-aħjar triq
ta' kif jaqdi din ir-responsabbiltà,
ta' kif din ir-responsabbiltà
jsarrafha fil-ġid veru
ta' dawk li jiddependu mid-direzzjoni tiegħu.

Is-Sibt, 12 ta' Settembru 2020

Ġesù qal lid-dixxipli tiegħu:
"Kull min jigi għandi u jisma' kliemi
u jagħmel dak li ngħid jien,
ħa ngħidilkom lil min jixbah.
Jixbah lil wieħed li ried jibni dar,
ħaffer fil-fond sa ma sab il-blat,
u fuqu qiegħed is-sisien. Imbagħad
għamlet xita bil-qliel, il-wied niżel
b'qawwa kbira għal fuq dik id-dar,
imma ma setax jheżżiżha, għax
kienet mibnija tajjeb. Iżda min
jisma' kliemi u ma jagħmilx li ngħid
jien, jixbah lil wieħed li jkun bena
daru fuq l-art mingħajr ma qiegħed
sisien. Il-wied niżel b'qawwa kbira
għal fuqha u minnufih iġġarrfet,
u saret ħerba kbira minn dik id-dar!"

*Mill-Evangēlju skont San Luqa,
kapitlu 6, versi 47-49*

200

"Jeżistu nsara fl-apparenza biss:
persuni li jirtukkaw
lilhom infushom ta' nsara,
u fil-mument tal-prova
jkollhom biss l-irtokk ...
nies li jgħidu li ġejjin
minn familja kattolika ħafna,
li huma membri ta' xi għaqda;
li huma benefatturi
ta' xi għaqda oħra.
Imma l-mistoqsija
li dawn in-nies jeħtieġ li jagħmlu
lilhom infushom hija din:
'Ħajti hija mibnija fuq Ġesù
jew fuq l-apparenzi?'"

PAPA FRANĠISKU,
Meditazzjoni, 4 Diċembru 2014

*Fuqhiex
hi mibnija
l-ħajja tiegħi
ta' dixxiplu
tal-Mulej?*

*Jien
fl-apparenza
biss
nistrani?*

Irtokk

Ma nafx li jien qatt għamilt xi pjan, Mulej,
biex ħajti nibniha fuq ix-xejn;
imma nistqarr li hemm drabi
li fihom narani nserraħ moħħi wisq
li Int il-Mulej tiegħi
għax jiena mgħammed,
għax quddiesa l-Ħadd immur,
għax minix nieqes
mill-kuntatt mal-Kelma tiegħek.
Imma x'jiswa dan kollu
jekk imbagħad ma nħallihomx jissarrfu f'ħajti,
jekk ma nħallikx tkun il-Mulej tiegħi tabilħaqq,
jekk ma nħallikx tgħinni nagħraf u nwettaq
dak li l-Missier irid minni?
Tħallinix, Mulej, inkun nistrani tal-isem;
tħallinix inkun nistrani bi ffit irtokk biss.